

СИЛАБУС
освітнього компоненту
«Основи науково-дослідної та грантово-проектної діяльності»
2025 – 2026 навчальний рік

Освітня програма: «Логопедія. Спеціальна психологія».
Спеціальність: 016 Спеціальна освіта, А6 Спеціальна освіта.
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка, А Освіта.
Рівень вищої освіти: I (бакалаврський).

Викладач	Цибуляк Наталя Юріївна, к.психол.н., доцент кафедри прикладної психології та логопедії
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/czybulyak-natalya-yuriyivna/
Контактний телефон	+380502096868
Е-mail викладача	nata.tsibulyak@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 14.00-15.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семинарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	4/120	20	16	84	залік
заочна		6	12	102	

Семестр: III семестр (денна та заочна форми).

Мова навчання: українська.

Ключові слова: наука, наукове дослідження, етапи дослідження, методологія, методи дослідження, збір і аналіз даних, академічне письмо, академічна доброчесність, штучний інтелект, цифрові інструменти, курсова робота, кваліфікаційна робота, грант, проєкт, проєктна заявка, SMART-цілі, бюджет, ризики, Open Science.

Мета ОК: формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про логіку, етапи, методи й інструменти наукового дослідження, розвиток навичок підготовки академічних текстів і представлення результатів дослідницької роботи, а також оволодіння основами грантово-проектної діяльності, включно з розробленням ідеї, плануванням, підготовкою заявки, дотриманням академічної доброчесності та відповідальним використанням цифрових технологій і штучного інтелекту в науковій та освітній діяльності.

Предмет курсу: закономірності, принципи, етапи, методи та інструменти організації наукового дослідження і грантово-проектної діяльності, а також способи підготовки, оформлення, подання й презентації результатів академічної та проєктної роботи в умовах сучасного цифрового освітньо-наукового середовища.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності (К)

К1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

Результати навчання (ПРН)

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

Зміст курсу:

Заліковий кредит 1. Основи науково-дослідної діяльності

Змістовий модуль 1. Наука і логіка наукового дослідження

Тема 1. Наука і наукове пізнання

Поняття науки як особливої сфери пізнавальної та професійної діяльності. Наукове знання, його ознаки та відмінність від повсякденного знання. Роль науки у розвитку суспільства, освіти та спеціальної освіти. Сучасні тенденції розвитку науки: міждисциплінарність, цифровізація, відкритість, практикоорієнтованість. Значення наукового дослідження для професійного становлення майбутнього фахівця. Доказовість, обґрунтованість і відтворюваність як основа наукових висновків. Наукова культура дослідника та її значення у професійній діяльності.

Тема 2. Етапи наукового дослідження

Поняття про логіку та послідовність наукового дослідження. Основні етапи наукового дослідження: вибір проблеми і теми, визначення мети, завдань, об'єкта і предмета, аналіз джерел, добір методів, збір та аналіз даних, формулювання висновків і представлення результатів. Вимоги до формулювання наукової проблеми та дослідницького запитання. Актуальність, новизна і практичне значення дослідження. Взаємозв'язок між етапами дослідження та структурою наукової роботи. Типові помилки під час планування дослідження. Значення послідовності й логічності у побудові дослідницької роботи.

Змістовий модуль 2. Академічна культура дослідника

Тема 3. Академічна доброчесність

Поняття академічної доброчесності та її роль у навчальній і науковій діяльності. Основні види порушень академічної доброчесності: плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, необ'єктивне оцінювання. Принципи відповідального авторства та етичної наукової комунікації. Правила коректного цитування, парафразування та оформлення покликань. Культура роботи з джерелами як складник академічної відповідальності. Наслідки порушення академічної доброчесності для студента і дослідника. Формування доброчесної поведінки як професійної цінності майбутнього фахівця.

Тема 4. Цифрові інструменти і штучний інтелект у дослідженнях

Сучасні цифрові інструменти в науковій діяльності: електронні бібліотеки, наукові бази даних, бібліографічні менеджери, сервіси для спільної роботи. Можливості використання цифрових технологій для пошуку, систематизації та опрацювання інформації. Штучний інтелект як допоміжний інструмент у навчанні та дослідженнях. Використання ШІ для пошуку ідей, структурування матеріалу, мовного редагування та узагальнення інформації. Ризики використання ШІ: вигадані джерела, фактичні помилки, упередженість, непрозорість авторства. Необхідність критичної перевірки результатів, отриманих за допомогою ШІ. Етичні вимоги та принципи відповідального використання ШІ в академічному середовищі.

Заліковий кредит 2. Методи наукових досліджень

Змістовий модуль 3. Загальні методи наукових досліджень

Тема 5. Загальні методи дослідження

Підходи до класифікації загальних методів наукових досліджень. Дедуктивний та індуктивний методи, їх місце у науковому пізнанні. Аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, абстрагування та моделювання як загальні методи дослідження. Роль логічних законів та правил у науковій діяльності. Використання загальних методів на різних етапах наукового дослідження. Значення логіки наукового мислення для побудови

аргументованих висновків. Формування вміння застосовувати загальні методи у професійно орієнтованому дослідженні.

Тема 6. Гіпотеза, аргументація, висновки

Поняття наукової гіпотези, тези та дослідницького припущення. Вимоги до формулювання гіпотези: чіткість, логічність, перевірюваність. Правила аргументації та їх роль у наукових роботах. Структура аргументації в науковому дослідженні. Використання доказів, прикладів і підтверджень для підтримки власної позиції. Контраргументація та обговорення альтернативних підходів у науковому тексті. Побудова логічно обґрунтованих висновків на основі отриманих результатів.

Змістовий модуль 4. Спеціальні методи і робота з даними

Тема 7. Методи збору інформації

Методи збору та узагальнення інформації у науковому дослідженні. Види даних та джерела їх отримання. Методи опитування, спостереження, інтерв'ю, аналізу документів, тестування та їх застосування. Особливості вибору методів відповідно до мети, завдань і специфіки дослідження. Етичні вимоги до роботи з учасниками дослідження. Організація емпіричного етапу дослідження. Значення достовірності та релевантності зібраної інформації.

Тема 8. Аналіз, інтерпретація і представлення даних

Методи аналізу та їх застосування у наукових дослідженнях. Основні підходи до кількісного та якісного аналізу даних. Використання статистичних методів та інших способів обробки інформації. Підходи до інтерпретації результатів аналізу. Виявлення закономірностей, тенденцій і зв'язків у дослідницьких даних. Візуалізація результатів у таблицях, схемах, діаграмах. Використання цифрових сервісів і ШІ для допоміжного впорядкування та попереднього аналізу даних із обов'язковою перевіркою дослідником.

Заліковий кредит 3. Підготовка наукових робіт і основи грантово-проектної діяльності

Змістовий модуль 5. Курсова та кваліфікаційна роботи

Тема 9. Наукова робота: підготовка і структура

Вступ до курсових та кваліфікаційних робіт, їх місце у професійній підготовці здобувача вищої освіти. Визначення курсової та кваліфікаційної роботи, їх спільні й відмінні ознаки. Вибір теми роботи, постановка завдання та формулювання мети дослідження. Збір, аналіз і систематизація літературних джерел. Структура наукової роботи: вступ, теоретична частина, методологія, аналіз результатів, висновки, список використаних джерел. Вимоги до логіки викладу та оформлення роботи. Типові помилки під час підготовки і написання студентських наукових робіт.

Тема 10. Академічне письмо і оформлення результатів

Особливості академічного стилю наукового тексту. Вимоги до мови, термінології, логічності та доказовості викладу. Правила цитування, бібліографічного опису й оформлення покликань. Використання антиплагіатних систем для перевірки тексту. Можливості і межі використання ШІ під час написання, редагування і мовного вдосконалення наукових текстів. Принципи прозорого та відповідального використання ШІ у підготовці академічних робіт. Підготовка роботи до подання, перевірки та захисту.

Змістовий модуль 6. Основи грантово-проектної діяльності

Тема 11. Проекти, гранти, стипендії

Значення грантів, стипендій та проектів як джерел фінансування і підтримки освітніх, наукових і соціальних ініціатив. Різні типи проектів та їх визначення. Проектні ініціативи у науці, освіті, громадянському секторі та соціальній сфері. Виділення ключових характеристик різних типів проектів: цілі, тривалість, обсяг, склад учасників, результати. Види донорських програм і ресурсів для пошуку фінансування. Аналіз вимог конкурсу та відповідності ідеї умовам програми. Роль грантової активності у професійному розвитку сучасного фахівця.

Тема 12. Проектний цикл і команда

Проектний цикл та його основні етапи: від постановки проблеми до оцінки результатів. Логіка планування проекту, визначення мети, цільової аудиторії, очікуваних результатів і показників успішності. Організація команди та розподіл ролей і відповідальності між учасниками. Роль менеджера проекту та основні компетентності, необхідні для ефективного управління. Організація комунікації в команді та взаємодії зі стейкхолдерами. Аналіз ресурсних потреб і базові підходи до бюджетування. Значення моніторингу, координації та командної взаємодії для успішної реалізації проекту.

Заліковий кредит 4. Наукові проекти: від ідеї до заявки

Змістовий модуль 7. Розроблення концепції проекту

Тема 13. Ідея, мета, завдання проекту

Процес вибору ідеї проекту та визначення її актуальності й новизни. Підходи до формулювання загальної мети проекту та конкретних цілей, яких необхідно досягти. Зв'язок між проблемою, метою,

завданнями та очікуваними результатами. Встановлення SMART-цілей: специфічних, вимірюваних, досяжних, релевантних і часово обмежених. Значення інноваційного мислення у формуванні проєктної ідеї. Визначення цільової аудиторії та очікуваного впливу проєкту. Побудова концепції проєкту як основи для майбутньої заявки.

Тема 14. Планування і ризику проєкту

Формування робочих пакетів та структуризація проєкту. Створення календарного плану реалізації проєкту та використання діаграми Ганта. Основи управління ресурсами і термінами виконання. Визначення поняття ризику в контексті проєкту та його впливу на результати. Процедури і методи аналізу ризиків під час планування та реалізації проєкту. Шляхи мінімізації організаційних, фінансових, часових і комунікаційних ризиків. Значення гнучкого планування для успішного виконання проєкту.

Змістовий модуль 8. Підготовка і презентація проєктної заявки

Тема 15. Підготовка проєктної заявки

Кроки та етапи підготовки заявки на фінансування проєкту. Вимоги до формату та змісту проєктної заявки. Побудова логіки заявки: анотація, опис проблеми, мета, завдання, методи, результати, бюджет. Питання відповідності заявки критеріям оцінювання конкурсу. Типові помилки під час підготовки заявок та способи їх попередження. Використання цифрових сервісів і ШІ для попереднього структурування тексту, мовного вдосконалення та технічної перевірки заявки. Відповідальність автора за зміст, достовірність і добросовісність поданої інформації.

Тема 16. Оцінювання, відбір і захист проєкту

Критерії оцінювання проєктів та особливості експертного відбору. Процедура розгляду заявки: від подання до прийняття рішення про фінансування. Роль об'єктивності, чіткості та переконливості у підготовці проєктної документації. Презентація і захист проєктної ідеї перед експертами або комісією. Підготовка до запитань, доопрацювання заявки та врахування зауважень. Етичні принципи представлення результатів і неприпустимість маніпуляції даними. Значення навичок пітчінгу, комунікації та аргументованого захисту проєкту.

Методи навчання: Передбачається поєднання широкого спектра методів навчання, зокрема словесно-ілюстративного, репродуктивного, проблемного викладу, частково-пошукового (евристичного), дослідницького, проєктного, інтерактивного методів, а також методів самостійної роботи, індивідуальних консультацій і цифрової підтримки навчання. Основними формами організації освітнього процесу під час вивчення ОК «Основи науково-дослідної та грантово-проєктної діяльності» є лекційні, семінарські заняття, самостійна та індивідуально-дослідна робота здобувачів вищої освіти. Словесно-ілюстративний метод використовується під час лекцій для подання основних теоретичних положень, понять, підходів і моделей наукового дослідження та грантово-проєктної діяльності. Пояснення навчального матеріалу супроводжується прикладами, схемами, таблицями, діаграмами, аналізом зразків академічних текстів, дослідницьких дизайнів і проєктних заявок. Репродуктивний метод застосовується під час семінарських занять і самостійної роботи з метою закріплення базових знань, понять, алгоритмів і процедур. Здобувачі освіти виконують завдання, що передбачають відтворення та застосування теоретичних положень: формулювання теми, мети, завдань дослідження, визначення об'єкта і предмета, добір методів, аналіз структури наукової роботи або проєктної заявки. Метод проблемного викладу та частково-пошуковий (евристичний) метод використовуються для розвитку критичного мислення, аналітичних умінь і навичок аргументації. У процесі роботи здобувачі аналізують проблемні ситуації, типові помилки у наукових текстах і проєктних заявках, розв'язують дослідницькі та проєктні завдання, обговорюють альтернативні підходи до вибору методів, інтерпретації результатів і планування проєкту. Дослідницький метод передбачає виконання здобувачами окремих елементів власної дослідницької діяльності. Зокрема, студенти мають змогу визначати проблему дослідження, працювати з науковими джерелами, добирати методи збору й аналізу даних, інтерпретувати результати та презентувати власні висновки. Цей метод особливо важливий під час підготовки індивідуально-дослідних завдань, академічних текстів, міні-проєктів і концепцій грантових заявок. Проєктний та інтерактивні методи навчання використовуються з метою розвитку навичок командної взаємодії, планування, презентації та захисту ідей. У межах курсу можуть застосовуватися дискусії, мозкові штурми, аналіз кейсів, презентації, моделювання етапів наукового дослідження, підготовка концепції проєкту, обговорення критеріїв оцінювання заявок і пітчінг проєктних ідей. Самостійна робота здобувачів передбачає опрацювання лекційного матеріалу, вивчення наукових і методичних джерел, виконання письмових та аналітичних завдань, підготовку доповідей, міні-досліджень і проєктних напрацювань. Така робота сприяє розвитку самостійності, академічної культури, уміння працювати з

інформацією та організувати власну навчально-дослідну діяльність. Індивідуальні та групові консультації забезпечують підтримку здобувачів у процесі опанування складних тем, виконання завдань, підготовки дослідницьких і проєктних робіт. Консультаційна форма роботи дає змогу уточнювати логіку дослідження, коригувати структуру академічного тексту, обговорювати добір методів і шляхи вдосконалення результатів. У процесі навчання також можуть використовуватися цифрові інструменти для пошуку, систематизації, візуалізації та представлення інформації. Інструменти штучного інтелекту можуть застосовуватися як допоміжний засіб для генерації ідей, структурування матеріалу, мовного редагування та попереднього аналізу інформації з обов'язковим критичним опрацюванням результатів і дотриманням принципів академічної доброчесності. Застосування зазначених методів навчання забезпечує поєднання теоретичної підготовки з практичною, дослідницькою та проєктною діяльністю, сприяє глибшому осмисленню навчального матеріалу, формуванню академічних, дослідницьких і проєктних компетентностей здобувачів вищої освіти.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

ОК складається з лекційних, семінарських занять, самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Заохочується активна участь здобувачів освіти в обговоренні навчальних питань, висловлення власної аргументованої позиції, творчий і відповідальний підхід до виконання завдань. Обов'язковою умовою є дотримання принципів академічної доброчесності.

Підготовка до семінарських занять передбачає опрацювання теоретичних питань за темою з використанням рекомендованої літератури, електронних ресурсів та самостійно дібраних джерел. Результати підготовки обговорюються під час семінарських занять у форматі дискусій, аналізу кейсів, мозкових штурмів та інших інтерактивних форм роботи. У разі пропуску семінарського заняття його відпрацювання є обов'язковим і здійснюється в очному або дистанційному форматі (зокрема на платформі Zoom) відповідно до графіка консультацій. Термін відпрацювання — не пізніше ніж через тиждень після проведення заняття, якщо інше не погоджено з викладачем з поважних причин.

Самостійна та індивідуально-дослідна робота виконується у письмовій або електронній формі та подається через платформу Moodle або в інший визначений викладачем спосіб. Передбачено обговорення виконаних завдань під час семінарських занять або консультацій. Роботи, виконані не в повному обсязі або оформлені без дотримання встановлених вимог, повертаються на доопрацювання. Повторне подання роботи здійснюється не пізніше ніж через тиждень після отримання зауважень, якщо інше не погоджено з викладачем.

В умовах дистанційного або змішаного навчання лекційні та семінарські заняття проводяться в онлайн-режимі відповідно до розкладу. Самостійні та індивідуально-дослідні роботи подаються через систему Moodle у визначені терміни. Консультації проводяться згідно з графіком, визначеним викладачем.

Допуск до заліку передбачений за умови виконання всіх обов'язкових видів робіт, передбачених програмою курсу, та набрання мінімальної кількості балів за поточну роботу протягом семестру. Залік проводиться у формі відповідей на відкриті запитання. Форма проведення заліку може бути очною або дистанційною відповідно до організації освітнього процесу. За результатами систематичної та успішної роботи протягом семестру, а також за згодою здобувача освіти, підсумкова оцінка може бути виставлена без складання заліку на підставі суми балів, набраних протягом семестру.

Політика використання штучного інтелекту

Інструменти штучного інтелекту (ШІ), зокрема ChatGPT, Claude, Gemini, Grammarly та інші подібні сервіси, можуть використовуватися здобувачами освіти як допоміжний інструмент під час виконання самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Допустимими є використання ШІ для генерації ідей, побудови структури тексту, мовного редагування, узагальнення матеріалу, створення чернеток, перекладу, візуалізації або технічної підтримки аналізу даних. Використання ШІ не замінює самостійного мислення, аналізу, інтерпретації результатів і власних висновків здобувача освіти.

Забороняється подавати як власний результат роботи текст, аналіз, висновки, відповіді, джерела, дані чи інші матеріали, згенеровані ШІ, без критичного опрацювання, перевірки та належного розкриття факту використання таких інструментів. Недеклароване використання ШІ вважається порушенням академічної доброчесності.

Використання ШІ для створення фрагментів тексту, структури роботи, узагальнення матеріалу, редагування, перекладу, візуалізації або аналізу підлягає обов'язковому розкриттю у письмовій, проєктній або презентаційній роботі відповідно до чинних політик університету. Розкриття подається у вигляді декларації наприкінці роботи або перед списком використаних джерел.

У декларації доцільно зазначати: назву інструменту, версію, дату використання, характер делегованих завдань, рівень людського контролю, а також підтвердження того, що повна відповідальність за зміст роботи покладається на автора. Інструменти ШІ не можуть вважатися авторами або співавторами роботи.

Під час використання інструментів ШІ заборонено вводити персональні дані, чутливу інформацію, конфіденційні відомості, матеріали практик, кейси або інші дані, що можуть порушувати етичні норми, права людини чи вимоги щодо захисту інформації. Будь-які результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають обов'язковій критичній перевірці здобувачем освіти.

Суттєве використання ШІ підлягає обов'язковому розкриттю у письмовій/проектній роботі відповідно до політик БДПУ (Політика БДПУ щодо ШІ в дослідженнях; Рекомендації GAIDeT; Положення про використання ШІ в освітньому процесі). Розкриття подається у вигляді декларації в тексті роботи. Недекларування вважається порушенням академічної доброчесності. Розміщення декларації здійснюється перед «Списком використаних джерел» або наприкінці роботи, якщо список джерел не передбачено.

У декларації стисло зазначаються: (1) інструмент(и), версія(ї) та дати використання; (2) делеговані завдання за таксономією GAIDeT і рівень людського нагляду; (3) підтвердження повної відповідальності автора(ів) за зміст і те, що ШІ не є (співавтором); (4) дотримання етики та безпеки даних (не передавати персональні/чутливі дані; результати ШІ перевіряти критично).

Як згенерувати декларацію (коротка інструкція):

1. Перейдіть до GAIDeT Declaration Generator:

UA <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/index-uk.html>

GB <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/>

2. Вкажіть ПІБ автора(ів).

3. Оберіть інструмент(и) ГШІ, зазначте версію(ї) та дати використання.

4. Позначте делеговані завдання зі списку таксономії GAIDeT та, за потреби, додайте короткий коментар.

5. Натисніть «Згенерувати» і вставте сформований текст у розділ «Декларація використання генеративного ШІ (GAIDeT)» вашої роботи (або на останній слайд презентації під час захисту).

Приклад тексту декларації. Автори декларують використання генеративного ШІ в процесі дослідження та написання. Згідно з таксономією GAIDeT (2025), такі завдання були делеговані інструментам GAI під повним людським наглядом: [перелік того, що делегувалось ШІ]. Використаний інструмент GAI: [назва програми ШІ, яка використовувалась]. Відповідальність за остаточний варіант рукопису повністю лежить на авторах. Інструменти GAI не вказані як автори та не несуть відповідальності за кінцеві результати. Декларацію подав(ла): [прізвище та ім'я].

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (ноутбук); програмне (Microsoft Office: Power Point, Word, Moodle, Zoom, репозитарій); наочність (презентації у форматі Power Point).

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль є обов'язковим заходом контролю здобувачів вищої освіти. Основним його завданням є оцінка рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи, повноти та якості засвоєння здобувачами навчального матеріалу за темами, змістовими модулями навчальної дисципліни та виконання індивідуальних завдань відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється викладачами впродовж семестру. Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється здобувачам вищої освіти у журнал академічної групи після кожного контрольного заходу.

Поточний контроль може проводитися у формі фіксованих виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань (з науковими повідомленнями, рефератами), письмового експрес-контролю, перевірки конспектів занять, розв'язання та моделювання професійно зорієнтованих ситуацій, підготовки творчих проєктів, а також у формі тестування.

Нарахування рейтингових балів за формами поточного контролю здійснюється за такими *критеріями оцінювання* як: повнота та логічність знань, володіння понятійним апаратом, вміння аргументувати та робити власні висновки; враховується характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); глибина знань, їх зв'язок з практикою, інтегрування з суміжними дисциплінами; вміння застосовувати теоретичні положення під час

розв'язання практичних задач, вміння планувати діяльність відповідно до програмових вимог, добирати ефективні методи та прийоми відповідно до поставлених завдань, творчо підходити до розв'язання професійно зорієнтованих ситуацій.

Розподіл балів, які отримують здобувачів вищої освіти

Поточний контроль та самостійна робота						Середнє арифметичне за поточну роботу	Залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3				
T1	T2	T1	T2	T1	T2			
25		25		25				
Тема ...		Тема ...		Тема ...				
T1	T2	T1	T2	T1	T2			
25		25		25				

Шкала нарахування рейтингових балів

№ п/п	Види робіт	Кількість балів
1	Рейтингове оцінювання курсу аудиторних занять та самостійної роботи:	
1.1	Підготовка фіксованого виступу	1-5 балів
1.2	Участь у обговоренні питань плану аудиторних занять	1-5 балів
1.3	Використання додаткових літературних джерел, анотації статей	1-5 балів
1.4	Підготовка міні-проєкту	1-5 балів
1.5	Підготовка наукового повідомлення	1-5 балів
1.6	Самостійне опрацювання окремих питань	1-5 балів
1.7	Тестування	1-5 балів
1.8	Складання інтелектуальної карти	1-5 балів

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання (не пізніше ніж за тиждень після проведення семінарського заняття), систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Форми і зміст поточного контролю з кожної теми визначаються в навчально-методичному забезпеченні.

Форма **семестрового контролю** є залік в обсязі навчального матеріалу, передбаченого її робочою програмою.

Максимальна кількість балів, що нараховується за залік 50 балів.

Критеріями оцінювання є:

Бали	Критерії оцінювання
40 – 50	Відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Спостерігається глибоке володіння матеріалом, здобувач висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
15 – 39	Відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко

	виражене ставлення слухача до фактів.
1 – 14	Відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.

Підсумкова оцінка

За підсумками навчання здобувач вищої освіти може отримати 100 балів. Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;
 n – кількість залікових кредитів;
 50 балів – залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Базова

1. Бойко Ю. П. Основи наукових досліджень. Хмельницький: ХНУ, 2023. 138 с.
2. Сінчук О. М., Берідзе Т. М., Барановська М. Л. Основи наукових досліджень. Кременчук: Щербатих О. В., 2022.
3. Федорчук В. В. Методика наукових досліджень. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г., 2022. 131 с.
4. Єрмошкіна О. В. Основи наукових досліджень. Дніпро: Журфонд, 2022. 227 с.
5. Ніконенко У. М. Основи методології та організації наукових досліджень. Львів: Укр. акад. друкарства, 2022. 168 с.
6. Литвин С. Х. Підготовка дослідницького проєкту та презентація результатів наукових досліджень. Київ: Ліра-К, 2022. 267 с.

Допоміжна

7. Бабіченко А. К. Основи наукових досліджень. Харків: Друкарня Мадрид, 2021. 133 с.
8. Костін Ю. Д. Теорія і методологія наукових досліджень. Харків: ХНУРЕ, 2021. 152 с.
9. Онищенко В. О. Основи наукових досліджень та науково-технічної творчості. Київ: Ліра-К, 2020.

10. UNESCO. Guidance for generative AI in education and research. Paris: UNESCO, 2023.
11. UNESCO. UNESCO Recommendation on Open Science. Paris: UNESCO, 2021.
12. ALLEA. The European Code of Conduct for Research Integrity. Revised edition. 2023.
13. COPE. Authorship and AI tools. COPE Position Statement. 2023.

14. Suchikova Y., Tsybuliak N., Teixeira da Silva J. A., Nazarovets S. GAIDeT (Generative AI Delegation Taxonomy): A taxonomy for humans to delegate tasks to generative artificial intelligence in scientific research and publishing. *Accountability in Research*. 2026. Vol. 33, No. 3. DOI: 10.1080/08989621.2025.2544331.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <https://library.bdpu.org.ua/>
2. Сайт БДПУ <https://bdpu.org.ua/>
3. Електронна підтримка навчання Moodle БДПУ <https://edu.bdpu.org/login/index.php>.
4. Загально академічний портал наукової періодики <http://www.nbu.gov.ua/portal/>
5. Cambridge University Press – колекція журналів <http://journals.cambridge.org/>
6. Інтернет-портал мережі УРАН доступу до електронних наукових публікацій <http://biblio.uran.ua/>
7. 1. EU Funding & Tenders Portal. Режим доступу: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>
8. Horizon Europe. Режим доступу: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/horizon>
9. National Research Foundation of Ukraine (Національний фонд досліджень України). Режим доступу: <https://nrfu.org.ua/en/>
10. Erasmus+ Programme Guide. Режим доступу: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/erasmus-programme-guide>
11. COST (European Cooperation in Science and Technology). Режим доступу: <https://www.cost.eu/>
12. DAAD Ukraine. Режим доступу: <https://www.daad-ukraine.org/en/>
13. UNESCO Guidance for generative AI in education and research. Режим доступу: <https://www.unesco.org/en/articles/guidance-generative-ai-education-and-research>
14. UNESCO Recommendation on Open Science. Режим доступу: <https://www.unesco.org/en/open-science/about>
15. ALLEA. The European Code of Conduct for Research Integrity. Режим доступу: <https://allea.org/code-of-conduct/>
16. COPE. Authorship and AI tools. Режим доступу: <https://publicationethics.org/guidance/cope-position/authorship-and-ai-tools>